

Monumentnummer*: 519760

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82695/126

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Leeuwarden
Locatieomschrijving Huizum

Kadastrale gemeente* Huizum
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6640

Omschrijving**

Inleiding

VILLA gebouwd door Jurjen Bruns in 1874 in Eclectische stijl in opdracht van mr Bernardus Hopperus Buma bij de plaats, waar de Wirdumervaart in de Potmarge (Rijksmonument nummer 24503) stroomt, omgeven door een ooit royale tuin, waarvan de vijverpartij, het schiphuis en andere bouwsels zijn verdwenen na de vestiging van de tuinbouwveiling. In hetzelfde jaar, waarin Buma villa Vaartzicht liet bouwen, gaf hij Bruns de opdracht het middeleeuwse Burmaniahuis aan de Nieuwestad af te breken en er een groot modern herenhuis voor in de plaats te laten zetten, zodat hij zich kon meten met rijke heren uit de Gouden Eeuw, die ook vaak een stadswoning en een buitenplaats bezaten. Villa Vaartzicht vertoont in uitmontering grote gelijkenis met het Burmaniahuis.

Omschrijving

Vrijstaande VILLA, in Eclectische Stijl met voornamelijk aan het classicisme ontleende uitmontering. Het gebouw is een rijke variant op het type rentenierswoningen en dorpspastorieën van vijf traveeën breed met een benadrukte middenpartij. Het gebouw heeft een nagenoeg vierkante plattegrond met één en deels twee bouwlagen boven een souterrain met een afgeknotte schildkap. Het is opgebouwd uit bruine mangaansteen, de kap is belegd met platte Friese pannen. De hoofdgevel heeft een hardstenen basement. De middelste travee risaleert sterk en is over twee bouwlagen torenachtig uitgebouwd en voorzien van een flauw hellend zadeldak met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

groot, door consoles gedragen overstek. Het risaliet heeft op de eerste bouwlaag geblokte hoekpilasters met lijstkapitelen en op de verdieping pilasters met verdiepte vakken met corinthische kapitelen. Een zes treden hoge buitentrap van hardsteen leidt naar de dubbele deur in geprofileerde omlijsting met kuif. Daarboven zit een balkon, dat rust op zware decoratieve consoles en een gietijzeren hek. De balkondeuren hebben wederom een geprofileerde omlijsting met een kuif in het midden. Daarboven is de naam 'Vaartzicht' aangebracht. Onder de dakrand loopt een rondboogfriesje. Op het dak staan acroteria en dakkammen. De overige geveltraveeën hebben rechthoekige T-vensters met gestrekte hanenkammen. Deze en de overige gevels zijn opzij en van boven afgezet met gestucte lijsten met verdiepte vakken. De dienstingang aan de achterzijde is gevat in een risaliet met een lage benedenverdieping en een hoge bovenverdieping. De ingang is voorzien van een decoratieve deur, die van elders afkomstig is. INTERIEUR: Het interieur is symmetrisch over de oost-westas, maar de aan de buitenzijde gesuggereerde symmetrie over de noord-zuidas bestaat inwendig niet. De ruime trappenhal wordt verlicht door een grote achzijdige lichtkoepel, die van sierglas is voorzien en met een zware geprofileerde omlijsting tevens een voornaam decoratief element van deze ruimte uitmaakt. De indeling van het huis bevindt zich nog in oorspronkelijke staat, maar de decoratieve inrichting met stucwerk op de plafonds, de betimmeringen, de schouwen, de openslaande deurvensters bij het terras en andere elementen zijn verdwenen.

Waardering

VILLA van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de rijke architectuur in Eclectische stijl;
- als belangrijk werk van architect J.D. Bruns;
- vanwege de verfijnde decoratie van het exterieur;
- als tegenhanger van het stadswoonhuis, dat Buma in dezelfde tijd door dezelfde architect liet bouwen;
- als laatste representant van het type 'heerlijke buitenplaats' in de gemeente Leeuwarden;
- vanwege de ligging aan de Potmarge bij de uitmonding van de Wirdumervaart.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument